

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 (ה) וְזֶהוּ כְּלֹלוֹת הַמַּעֲלָה הִיתְרוֹן הַכֹּלִי דִּיצִיאַת מִצְרַיִם לְגַבִּי
 2 בְּרִיאַת הָעוֹלָם, שְׁבַרִיאַת הָעוֹלָם הִיְתָה בְּאוֹפֵן שֶׁל צְמֻצוֹם
 3 וְהָעֹלָם הָאוֹר הָאלוּקִי שָׁבוּ נִבְרָאוּ הָעוֹלָמוֹת עַל-יְדֵי שֵׁם אֱלֹקִים מִידַת
 4 הַדָּין וְהַגְּבוּרָה שֶׁמִּמֶּנּוּ נֹבַע הַצְּמֻצוֹם ("בְּרִאשִׁית בְּרָא אֱלֹקִים"),

זאת חוקת התורה ואי אתה יודע איזו חוקה גדולה מזו, משל לשתי מטרונות
 דומות שהיו מהלכות שתיהן כאחת נראות שוות, מי גדולה מזו אותה
 שחברתה מלוה אותה עד ביתה והולכת אחריה, כך בפסח נאמר בו חוקה
 ובפרה נאמר בה חוקה, ומי גדולה הפרה שאוכלי פסח צריכין לה
 שנאמר ולקחו לטמא מעפר שריפת

47 החטאת הוי כל בן נכר לא יאכל בו",
 48 שְׁשִׁתִּיהֶן גְּדוּלוֹת, וְהִינּוּ, לְפִי
 49 שְׁעַל-יָדָן הֵן עַל יְדֵי עֲנִיין הַפְּרָה וְהֵן
 50 עַל יְדֵי עֲנִיין הַפֶּסַח נִמְשָׁף בְּחִינַת
 51 "גְּדוּל הַיָּוֵי"⁵⁰, אֱלֹא שְׁבֹזָה
 52 גּוֹפֵא עֲצֻמוֹ יֵשׁ חִלּוּק בֵּין
 53 הַהִמְשָׁכָה וְהַגִּילּוּי הָאלוּקִי שְׁעַל-
 54 יְדֵי עֲבוּדַת הַצְּדִיקִים ('פֶּסַח')
 55 לַהִמְשָׁכָה וְהַגִּילּוּי הָאלוּקִי שְׁעַל-
 56 יְדֵי עֲבוּדַת בְּעַל־תְּשׁוּבָה,
 57 וְיֵשׁ עֲלוּי יִתְרוֹן בְּכָל אֶחָד מֵהֶם
 58 לְעוֹמַת הַשֵּׁנִי, הָעֲלוּי שְׁבַעֲבוּדַת
 59 הַצְּדִיקִים שְׁעַל זֶה אָמְרוּ⁵¹
 60 בְּמִי נִמְלָךְ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הָאֵם
 61 לְבִרְאוֹת אֵת הָעוֹלָם בְּנִשְׁמוֹתֵיהֶם
 62 שֶׁל צְדִיקִים, כִּי הֵם הַמְטָרָה
 63 וְהַתְּכֵלִית שֶׁל הַבְּרִיאָה לְפִי שְׁעַל-
 64 יָדָם נַעֲשֶׂה הַגִּלוּי וְהַהִמְשָׁכָה
 65 שֶׁל הָאוֹר הָאלוּקִי לְמִטָּה, אֱלֹא
 66 שְׁעֻנָּן זֶה הוּא עֲדוֹן בְּמִדְיָה
 67 וְהַגְּבֻלָּה, כִּי מִידַת הָאוֹר וְהַגִּילּוּי
 68 תְלוּיָהּ בְּמִידַת הָעֲבוּדָה שֶׁל הַצְּדִיקִים
 69 וְהָעֲלוּי שְׁבַעֲבוּדַת בְּעַל־
 70 תְּשׁוּבָה שְׁעַל זֶה אָמְרוּ⁵²
 71 "מְקוֹם שְׁבַעֲבוּדַת תְּשׁוּבָה
 72 עוֹמְדִים, צְדִיקִים גְּמוּרִים אֵין
 73 יְכוּלִים לְעַמּוֹד שָׁם", שֶׁהוּא
 74 עֻנָּן שְׁלֹמְעֵלָה מִהַגְּבֻלָּה
 75 בַּהֲתָאֵם לְכַךְ שֶׁבְּעֲלֵי הַתְּשׁוּבָה עֲצֻמָּם
 76 יֵצְאוּ מִגְּדֵרֵי הַמִּצִּיאוֹת הַקְּדוּמַת שֶׁלֵּהֶם.
 77 וְצָרִיף לְהִיּוֹת כְּדִי לְהַבִּיא לִידֵי
 78 גִילּוּי אוֹר אֱלוּקִי שִׁישׁ בּוֹ אֵת שְׁתֵּי
 79 הַמַּעֲלוֹת גַּם יַחַד חֲבוּר שְׁנֵי אוֹפְנֵי
 80 הָעֲבוּדָה, וְהַחִיבוּר שֶׁל עֲבוּדַת
 81 הַצְּדִיקִים וְעֲבוּדַת בְּעַל־תְּשׁוּבָה נֹצֵר
 82 עַל-יְדֵי בְּחִינָה שְׁלֹמְעֵלָה מִשְׁנִיָּהֶם, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה יִמְשָׁף
 83 וְיִתְגַּלֶּה גַּם לְמִטָּה בְּחִינַת בְּלִי-גְּבוּל. וְזֶהוּ הָאוֹר הַבְּלִי-גְּבוּל בַּתּוֹךְ

5 וּבְאוֹפֵן שֶׁל מִדְיָה וְהַגְּבֻלָּה
 6 עַל-יְדֵי שֵׁם שְׁדִי, לְפִי שְׁנֵי
 7 הַפִּירוּשִׁים בְּשֵׁם זֶה הַמְּבוֹאֵרִים לְעִיל,
 8 הַפִּירוּשׁ הַרְאִשׁוֹן "שְׁאֲמַרְתִּי
 9 לְעוֹלָמִי דֵי" וְלִפִּי זֶה מִבּוֹן שֶׁגַּם זֶה
 10 מִגְּבִיל, וְ"דֵי בְּאַלְקוּתִי לְכָל
 11 בְּרִיָּה" (שְׁגַם עֻנָּן זֶה אִף
 12 שֶׁלְכַאוּרָה תּוֹכְנָה הַשְּׁפַעָה רַבָּה, בְּאוֹפֵן
 13 דֵי וּמִסְפִּיק, הוּא בְּמִדְיָה
 14 וְהַגְּבֻלָּה, וְאֵין הַכוּוֹנָה לְהַשְּׁפַעָה לְאֵל
 15 גְּבוּל, בְּנִזְכָּר לְעִיל סְעִיף ב),
 16 וּבִיצִיאַת מִצְרַיִם נַעֲשִׂית
 17 הַיְצִיאָה מִכָּל הַמִּצְרַיִם
 18 וְגְבוּלִים, וְהִסְתַּר כָּל הַצְּמֻצוּמִים וְכָל
 19 הַהַגְּבֻלוֹת עַל-יְדֵי גִלוּי שֵׁם הַיָּוֵי,
 20 הַשֵּׁם שֶׁעֲנִינוּ בְּלִי גְבוּל, וּבְאוֹפֵן
 21 שְׁ"אֲנִי הַיָּוֵי אֱלֹקִי", הִינּוּ
 22 שֶׁהַבְּלִי-גְּבוּל מִתְגַּלֶּה וּמֵאִיר בַּתּוֹךְ
 23 הַמִּצִּיאוֹת וְהַגְּדֵרִים שֶׁל הַנִּבְרָאִים
 24 הַמּוֹגְבִלִים בְּנִזְכָּר לְעִיל בְּאַרוּכָה.
 25 וְעֻנָּן זֶה שֶׁל יְצִיאַת מִצְרַיִם הַמְּבוֹאֵר
 26 לְעִיל בְּאִרְיוּכּוֹת, מִתְחִיל כְּבוֹר
 27 מְרִאשׁ-חֲדָשׁ נִסָּן. "הַחֲדָשׁ
 28 הַזֶּה לָכֶם", שְׁבַהֲמִשְׁפָּךְ לְזֶה
 29 מְדוּבָר בַּתּוֹרָה אוֹדוֹת עֻנָּן קִרְבַן
 30 הַפֶּסַח, וְעֻנָּן זֶה שֶׁל יְצִיאַת
 31 מִצְרַיִם הַמִּתְחִיל בְּפִרְשַׁת הַחֲדוּשׁ בָּא
 32 לְאַחֲרֵי הַהֲכַנָּה שֶׁל פְּרִשַׁת
 33 פְּרָה' הַעוֹסֶקֶת בְּעִנְיַן הַטְּהָרָה
 34 מִטּוֹמְאֹת מֵת עַל יְדֵי פְרָה אֲדוּמָה
 35 (כַּהֲנָה לְהַקְרַבֵת קִרְבַן פֶּסַח וְעִלֵּיהּ
 36 לְרַגֵל בַּחֲדוּשׁ נִסָּן), וְכָדֵאִיתָא כְּפִי
 37 שְׁמוּבָא בְּמִדְרָשׁ⁴⁹ הַמְדַבֵּר אוֹדוֹת
 38 פְּרִשַׁת פְּרָה וּפְרִשַׁת הַפֶּסַח הַמְשָׁל
 39 לְשִׁתֵּי מִטְרונוֹת דּוּמוֹת כּוֹי מִי
 40 גְדוּלָּה מִזּוֹ כּוֹי,
 41 וְזֶה לְשׁוֹן הַמְּדַרְשׁ: "יְהִי לְבִי תָמִים בַּחוּקִין, זֶה חוֹקַת הַפֶּסַח וְחוֹקַת פְּרָה
 42 אֲדוּמָה, לְמָה שֶׁשְׁנִיחֵן דּוּמִין זֶה לְזֶה, בּוֹה נִאֲמַר זֹאת חוֹקַת הַפֶּסַח וְכוּה נִאֲמַר

המשך בעמוד פה

(49) שמו"ר פ"ט, ב. 50) תהלים קמה, ג. ועוד. וראה ד"ה וידבר גו' זאת חוקת שבהערה 5. 51) ב"ר פ"ח, ז. ורות רבה פ"ב, ג. 52) ברכות לד, ב. רמב"ם הל' תשובה פ"ז ה"ו.